

Lodda i Barentshavet

leserbrev:

I disse dager starter undersøkelser av gytelodde i Barentshavet. Fra norsk side deltar de innleide ringnotfartøylene «Eros» og «Libas», fra russisk side forskningsfartøyet «Smolensk» og 3 leiefartøyer.

Hvorfor denne store og kostbare innsatsen når den norske-russiske fiskerikommisjonen allerede har bestemt at det ikke skal åpnes for et loddefiske vinteren 2008? Bakgrunnen ligger i en diskusjon med forvaltning og næring som har resultert i at Havforskningsinstituttet har satt i gang et 3-årig (2007-2009) prosjekt som tar sikte på å måle mengden av modnende lodde om vinteren, slik at den kvoten som har blitt satt med utgangspunkt i toktet i september kan justeres ut fra nye observasjoner direkte på moden lodde. Grunnen til at det ikke blir gjort i dag er at det er uløste metodiske problemer med et vintertokt.

Starten på prosjektet var i mars 2007, hvor det ble gjennomført et tokt med to leiefartøyer og ett fartøy som utførte en akustisk undersøkelse. På toktet i februar 2008 vil vi studere følgende problem:

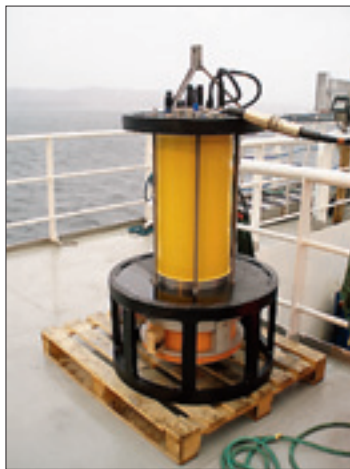
Målstyrkemålinger: Ved toktet vinteren 2007 viste det seg at dybdefordelingen av lodda var annerledes enn om høsten 2006. Målstyrken (sammenheng mellom tilbakespredd lyd og mengden av lodde) er avhengig av hvor djupt lodda står, og kan også være avhengig av fettprosent og gonadeut-

vikling.

Vandringa under gyteinnsiget kan også føre til at den midlere vinkelen mellom lodda og den akustiske strålen er annerledes enn om høsten, det vil også føre til endret målstyrke. Et akustisk estimat om vinteren med samme målstyrke som blir brukt om høsten kan derfor ikke sammenlignes med høstestimatet. Vi vil bringe med oss spesialutstyr (TS probe, se bilde) om bord i «Libas» for å gjøre målinger i ulike dyp og i ulike områder. Denne proben er et avansert trykkstabilisert ekkolodd som blir senket ned til det dypet hvor det er lodderegistreringer. Å vite målstyrken som lodda har om vinteren er helt nødvendig dersom de akustiske målingene skal omsettes til et bestandsestimert i tonn. Dette er derfor kanskje den viktigste delen av vinterens undersøkelser

Vandring: Det kan være sterk vandring av lodde under gyteinnsiget, og det kan påvirke estimatet vesentlig. Under toktet vinteren 2007 ble det gjort erfaringer med sonarmålinger av stimvandring, og vi er i ferd med å etablere en metode for å bestemme vandringsfeltet og bruke det til å korrigere estimatet. I 2008 vil det bli gjort systematiske målinger av stimene sin vandringsfart over hele området der vi finner lodde.

Bestandsestimert: Siden forholdene om vinteren kan være svært ulike de forholdene en har under loddeestimatet om høsten, må en regne med at et vinterestimert kan være systematisk skjevt i forhold til høstestimatet, om en baserer seg på samme metodikk.

VIKTIG: En TS-probe brukes til å finne ut hvordan lodda reflekterer energi som sendes ut fra ekkolodd, og er et meget viktig instrument i vinterens loddeundersøkelser

FOTO: EGIL ONA, HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

Med den kunnskapen vi har nå kan vi ikke si stort om hvordan et estimat om vinteren kan sammenlignes med et estimat om høsten, og spekulasjoner om hvilke kvoter et vinterloddetokt kunne gi har ingen ting for seg. Før et slikt vintertokt kan danne grunnlag for eventuell revurdering av kvotefastsettelsen må følgende gjøres:

- De metodiske problemene må løses.
- Det må bygges ut metodikk for rutineberegning av usikkerhet i toktet.
- Framskrivingsmodellen må modifiseres slik at framskrivningene blir justert ved toktidspunktet.

Det har ofte blitt framhevet at kvotefastsettelse på basis av et gyteloddeloddetokt har vært lenge i bruk på Island. Hvorfor kan en så ikke bare ko-

piere undersøkelsene fra Island? Vårt metodiske opplegg for forvaltningen er et annet enn på Island. Vi beregner mellom annet den modne delen av bestanden og torskens konsum om vinteren med en modell som er godt fundert i observasjoner. I den islandske fiskeriforvaltningen er ikke torske- og loddeforvaltningen knyttet så tett sammen som i Norge. I tillegg synes det å være lettere å måle loddebestanden om høsten i Barentshavet enn tilfellet er ved Island, der det om høsten kan være isproblem og uforutsigbar næringsvandring av lodda.

Lodda er spesiell i forvaltningssammenheng. Vi bruker en direkte måling (med en tilhørende usikkerhetsvurdering) av bestanden i stedet for å estimere bestanden ved hjelp av en modell basert på tidstrender i ulike indekser. I tillegg er loddas betydning for økosystemet (torskens konsum) trukket direkte inn i forvaltningen. Men prinsippet bak forvaltningen er det samme som for andre bestander: Før-var prinsippet er implementert ved at en hvert år skal sikre en gytebestand som er stor nok til å unngå rekrutteringssvikt under normalt gode gyteforhold. Forvaltningsmyndighetene har talfestet dette til at det skal være maksimalt fem prosent sannsynlighet for at gytebestanden er mindre enn 200 000 tonn. Med basis i den direkte målingen i september 2007 har vi har beregnet gytebestanden i 2008 (ved gytetidspunktet 1 april) til 330 000 tonn, men usikkerheten er slik at det er 15 prosent sannsynlighet for at gytebestanden i 2008 blir mindre enn 200 000 tonn uten et fiske, slik at høstingsregelen ikke gir rom

for et loddefiske i år.

I en kvotefastsettelse for et eventuelt loddefiske betyr usikkerheten altså like mye som den målte mengden av lodde. Det er et resultat av forvaltningsmålsetningen og utformingen av høstingsregelen. Usikkerheten er basert på de målingene som er utført. Vi regner altså med å finne en god del gytelodde på toktet, men før vi har fått analysert målstyrkemålingene og fått justert estimatet for vandring, er det umulig å si om årets vintertokt kunne ha ført til en kommersiell kvote dersom det hadde vært implementert i forvaltningen.

Næringen synes å ha motstridende interesser når det gjelder forvaltningen av lodda, noen ønsker at det blir åpnet for et begrenset konsumfiske selv om den nåværende høstingsregelen ikke tillater det, andre ønsker at loddefisket hører historien til, av omsyn til torskebestanden og torskefiskeriene. Det blir også påpekt at elementer i forvaltningsregelen er satt etter forvalternes skjønn: Hvorfor 200 000 tonn, hvorfor 5%?

Hva vil vi med lodda? Det kunne være en tanke å se på forvaltningsmålsetninger for lodde på nytt, og teste ut ulike regler med bakgrunn av den kunnskap vi i dag har om bestandens egendynamikk og vekselvirkning med andre arter. Dette krever en større diskusjon innad i næringen, og et samspill mellom næring, forvaltning, forskning og NGO-er dersom en skal kunne komme fram til en høstingsregel med mest mulig samfunnsmessig konsensus.

Ingolf Røttingen,
Sigurd Tjelmeland,
Havforskningsinstituttet

Hvorfor fritak for formuesskatt på arbeidende kapital?

I slutten av januar fremmet Norges Fiskarlag sammen med ni andre organisasjoner et konkret forslag om å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital. Disse organisasjonene representerer storparten av norsk næringsliv. Organisasjonene har fremmet et konkret forslag til endringer i skatteloven som innebærer at næringsvirksomhet får fritak for formuesskatt på arbeidende kapital. Det vil si de eiendeler som «arbeider» i en næringsvirksomhet: driftsmidler, varebeholdning, kundefordringer og driftslikviditet.

I den politiske debatten er det forsøkt å skape et inntrykk av at dette er et forslag som vil føre til at de såkalte rike skal betale mindre skatt, og at forslaget kan gå ut over velferdsgoder som alle er enige om at vi skal ha. Dette er både feil og en lettvinthåndtering av en viktig sak. Det vi ønsker er en mer fornuftig skattlegging, og fjerning av en skatt som er lite næringsvennlig og som bryter

med prinsippet om å betale skatt etter evne. Vi mener det er feil at for eksempel en båteier som går med underskudd skal tvinges til å ta ut utbytte for å betale formuesskatt på båtens driftsmidler. Dagens formuesskatt tar ikke hensyn til om en bedrift eller en båt har et overskudd å ta av eller ikke. For fiskefartøy, som er mer utsatt for svingninger i økonomisk resultat enn de fleste andre bedrifter blir dette ekstra uheldig. Dagens formuesskatt på arbeidende kapital diskriminerer investeringer i norsk næringsvirksomhet. Den er en særskatt på norsk eierskap i alle former for næringsaktivitet, og den må betales uavhengig av inntekt og likviditet. Dette fører til at den treffer skjevt, virker grunderfendelig og fører til samfunnsøkonomisk uheldige disposisjoner. Formuesskatt på arbeidende kapital undergraver også Regjeringens mål om styrket nasjonalt eierskap og en aktiv næringspolitikk.

Sverige innførte fritak for arbeidende kapital i 1991, bl.a. etter stekt påtrykk fra svensk LO. Dette systemet sto uforandret uavhengig av vekslende regjeringer i Sverige inntil formuesskatten ble helt avviklet 1. januar 2007. Etter at Sverige har fjernet formuesskatten, er det blant de 30 landene i OECD bare Frankrike, Spania og Sveits som ved siden av Norge fortsatt har formuesskatt. Ingen land har en formuesskatt som slår inn på et så lavt nivå, og har så liten skjerming av næringskapital som Norge. Stadig flere land har med andre ord kommet til at formuesskatt er en skatteform med uheldige virkninger, og derfor fjernet den.

I 2004 foreslo en regjeringsoppnevnt skattekommisjon en reform i Norge at formuesskatten skulle avvikles på sikt. Bondevik-regjeringen la den gang opp til å halvere formuesskatten i forbindelse med reformen, og deretter trappe den videre ned med sikte på avvik-

ling. Nedtrappingen av formuesskatten skulle imidlertid sees i sammenheng med Regjeringens forslag om skatt på høye utbytter og gevinster.

Forslaget om skatt på høye utbytter og gevinst ble vedtatt uten at formuesskatten er trappet ned. Med andre ord, fra Skattekomisjonens, Bondevik-regjeringens og Stortingets side lå det inne en forutsetning om avvikling av formuesskatten i «bytte» med den nye utbytteskatten og økt skatt for selvstendig næringsdrivende. Selv om dagens regjering ikke direkte kan holdes ansvarlig for denne forutsetningen, belaster dette «løftebruddet» forholdet mellom politikk og næringsliv.

Å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital for alle virksomheter i Norge vil koste om lag fire til fem milliarder kroner. Det tilsvarer rundt tre-kvart prosent av de skatter og avgifter som Finansministeren regner med å kreve inn fra det norske folk i 2008. For å sette

dette tallet i perspektiv, så har økningen i skatteinngangen de siste fire årene vært på cirka 290 milliarder kroner, eller 43 %. Bare i 2007 ble skatte- og avgiftsinntektene cirka 42 milliarder kroner høyere enn det Finansministeren beregnet i budsjettet som ble lagt fram høsten 2006. Etter min mening er derfor budsjettargumentet for ikke å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital svært dårlig.

I tillegg er det viktig å være oppmerksom på at fritak for formuesskatt på arbeidende kapital, vil kunne føre til at skattegrunnlaget på sikt blir utvidet, slik at skatteinngangen faktisk kan opprettholdes og økes. En justering av formuesskatten, kan derfor gi mer skatt til velferdsgoder, og ikke mindre. Det vil bidra til å styrke næringslivet i Distrikts-Norge, og til at det fortsatt skal være «lys i husan».

Reidar Nilsen,
leder i Norges Fiskarlag